

УТВЪРЖДАВАМ:

ГАЛИНА СИМЕОНОВА
РЪКОВОДИТЕЛ НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН
НА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027 г.

ПОЛИТИКА ЗА БОРБА С КОНФЛИКТА НА ИНТЕРЕСИ по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.

Преамбюл

С Финансовия регламент на ЕС, който влезе в сила на 2 август 2018 г., бяха подсилени мерките за защита на финансовите интереси на ЕС. Ключов пример е затягането на правилата относно конфликтите на интереси, които, в допълнение към прякото и непрякото управление, сега са изрично разширени така, че да обхващат органите на държавите членки (независимо от вътрешните правила за управление на всяка от тях) и всяко лице, което разпределя средства от който и да е от фондовете на ЕС при условията на споделено управление. Ситуации, свързани с конфликт на интереси, могат да настъпят по всяко време. От първостепенно значение е те или да бъдат предотвратени, или да бъдат управлявани по подходящ начин, когато възникнат. Това изискване е от решаващо значение за поддържане на прозрачността, репутацията и безпристрастността на публичния сектор и на доверието в принципите на правовата държава като основна ценност на ЕС. Това е от съществено значение за запазване на общественото доверие в почтеността и безпристрастността на публичните органи и длъжностни лица, както и в процесите на вземане на решения, които служат на общите интереси. И обратно, ако не бъдат предотвратени или управлявани правилно, когато възникнат, конфликтите на интереси могат да окажат отрицателно влияние на процеса на вземане на решения в публичните органи, да доведат до неправилно използване на публични средства и да причинят вреди за репутацията. Те могат също така да доведат до загуба на доверие в способността на публичния сектор да работи безпристрастно и в общите интереси на обществото. Конфликтите на интереси трябва да се предотвратяват и разрешават, а принципите, на които се основава бюджетът на ЕС, трябва да се спазват надлежно. Наличието на подробни политики и правила за избягване и управление на конфликти на интереси е съществена част от доброто управление.

Настоящата политика цели да организира въвеждането и изпълнението на мерки за предотвратяване, разкриване, управление и санкциониране на конфликт на интереси и възстановяване на неправомерно получени средства от крайните получатели (КП), включително да създадат организация за извършване на оценка на риска от конфликт на интереси.

Управляващият орган (УО) на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. е поел ангажимент да поддържа високи правни, етични и морални стандарти, да се придържа към принципите на почтеност, обективност и честност и желае насърчаване на култура, която оказва възпиращ ефект като улеснява предотвратяването и откриването на конфликт на

интереси и изготвянето на правила, които ще спомогнат при установяването на данни за конфликт на интереси, и ще гарантират, че тези случаи се разглеждат своевременно и по подходящ начин.

Раздел I

Общи положения и определения

Чл. 1. (1) Понятието конфликт на интереси ¹се използва за описване на широк кръг от нарушения. Легална дефиниция на конфликта на интереси във връзка с изпълнение на бюджета на Европейския съюз се съдържа в Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, а в националната нормативна рамка определение за конфликт на интереси и правилата за установяването му са регламентирани в Закон за противодействие на корупцията (ЗПК). Законът е приложен както по отношение на лица, заемащи висша публична длъжност, посочени в чл. 6, ал. 1 от същия, така и по отношение на лицата по §2 от допълнителните разпоредби на закона. Конфликт на интереси е налице, когато безпристрастното и обективно упражняване на официалните функции на едно лице е опорочено по причини, свързани със семейството, емоционалния живот, политическа или национална принадлежност, икономически или други интереси, споделяни например с кандидат или получател на средства от ЕС.

(2) Съгласно член 61 от Финансовия регламент (ФР) 2018/1046 конфликт на интереси съществува, когато „безпристрастното и обективно упражняване на функциите на финансов участник или друго лице“, участващо в изпълнението на бюджета, „е опорочено по причини, свързани със семейния² и емоционалния живот, политическа или национална принадлежност, икономически интерес или всякакъв друг пряк или косвен личен интерес³“. Конфликт на интереси може да възникне дори ако лицето не се

¹ Действителният конфликт на интереси представлява конфликт между обществените задължения и частните интереси на длъжностни лица, при който частните интереси могат да повлияят по неподходящ начин върху изпълнението на техните служебни задължения и отговорности.

Привиден конфликт на интереси може да съществува там, където изглежда, че личните интереси на длъжностните лица биха могли по неподходящ начин да повлияят върху изпълнението на техните задължения, но всъщност не е така.

Потенциален конфликт на интереси възниква, когато длъжностно лице има такива лични интереси, които биха предизвикали конфликт на интереси, ако в бъдеще това лице поеме съответните (влизащи в конфликт) официални задължения.

² **Член 61 от ФР 2018** следва да се отнася най-малко до най-близките членове на семейството. Понятието „най- близки членове на семейството“ е значително по-широко от понятието „семеино ядро“, но точните му очертания не са нито общопризнати, нито определени в правото на ЕС, освен в специфични области на политиката, по-специално миграцията. Службите на Комисията застъпват становището, че в контекста на член 61 от ФР 2018 и въз основа на неговата цел понятието „най-близки членове на семейството“ следва да включва най-малко следните отношения, включително когато са създадени чрез осиновяване: съпруг(а) (включително партньор, с когото лицето има (не)регистрирано извънбрачно партньорство), деца и родители, (пра)баби/(пра)дядовци и (пра)внуци, (полу)брата и сестри (включително от смесени семейства), чичовци и лели, племенници, братовчеди от първа степен, тъст/тъща и свекър/свекърва, братя и сестри по родство, доведени родители и доведени деца.

³ **Прекият и косвеният интерес** може да включват също подаръци или жестове на гостоприемство, неикономически интереси или да са резултат от участие в неправителствени или политически организации (дори и без възнаграждение), от конкуриращи се задължения за лоялност между един субект, на който лицето е задължено, и друго лице или образувание, на което лицето е задължено.

Пример за личен интерес:

възползва действително от ситуацията, тъй като е достатъчно обстоятелствата да опорочават обективното и безпристрастно упражняване на функциите му. Такива обстоятелства обаче трябва да имат определена установима и индивидуална връзка с конкретни аспекти на поведението или взаимоотношенията на лицето (или да оказват въздействие върху тях).

(3) Конфликтът на интереси не само има потенциално финансово отражение, но може да доведе и до увреждане на репутацията на организацията, отговаряща за ефективното и ефикасно управление на финансовите средства. Това е от особено значение за публичните организации, отговарящи за управлението на средствата на ЕС.

(4) Съгласно чл. 63 от Регламент (ЕС, Евратом) № 2018/1046 на Европейския парламент и на съвета от 18 юли 2018 година, държавите членки трябва да предприемат всички необходими мерки, включително законодателни, регулаторни и административни, за да защитят финансовите интереси на ЕС, по-специално като предотвратяват, откриват и поправят нередности и измами.

(5) Наличието на конфликт на интереси обуславя и наличието на вреда на бюджета на ЕС.

Чл. 2. (1) Ефективно прилаганите стабилни системи за контрол ще намалят риска от възникване на конфликт на интереси или от неговото неразкриване. Общата цел следва да бъде преодоляване по целенасочен начин на основните рискове от конфликт на интереси, като се има предвид, че — с изключение на основните изисквания — общите ползи от всички допълнителни мерки за борба с конфликта на интереси следва да надвишават техните общи разходи (принцип за пропорционалността), като се отчитат също високите разходи, свързани с репутацията, в случай на установяване на конфликт на интереси.

(2) За постигането на тази цел, УО на ОПОС в рамките на процеса по верификация е въвел употребата на ред флагове, наличието на които индикират за потенциално наличие на факти и обстоятелства, които могат да се характеризират освен като „нередност“ по смисъла на т.36 от чл. 2 на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета, но и като „подозрение за измама“ по смисъла на Конвенцията от 26 юли 1995 г. и нейният първи протокол, влязъл в сила на 17 октомври 2002 г., чл. 1, трето тире от Директива 91/308/ЕИО на Съвета от 10 юни 1991 г. и чл. 2, буква а) от Делегиран регламент (ЕС) 2015/1970 на Комисията от 8 юли 2015 година за допълване на Регламент

Ръководител на управляващ орган:

1) може да има пряк личен (семеен) интерес от отпускането на средства от ЕС за проект на дружеството на своя съпруг/партньор (и следователно би се наложило да декларира конфликт на интереси и да се въздържа от участие във вземането на решения, свързани с този проект, за да може да се излезе от положението);

2) може да има косвен личен (семеен) интерес от отпускането на средства от ЕС на дружество, което е обещало да създаде нова фабрика, за която дружеството на съпруга/партньора му най-вероятно ще бъде най-значимият подизпълнител (и следователно това би наложило той да се въздържа от решения, свързани с процедурата за възлагане), или притежава земята, която дружеството ще трябва да купи, за да построи фабриката.

(ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета със специфични разпоредби относно докладването на нередности по отношение на Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство.

Раздел II

Мерки за предотвратяване на конфликт на интереси

Чл. 3. Мерките, които се прилагат с цел превенция възникването и допускането на случаи на конфликт на интереси, са следните:

1. Служителите на ГД ОПОС прилагат Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация, приет с Постановление № 57 на Министерския съвет от 07.04.2020 г., в сила от 08.05.2020 г. Този кодекс определя правилата за етично поведение на държавните служители, които следва да изпълняват дейността си при спазване на принципите за законност, добросъвестност, безпристрастност, равнопоставеност, почтеност и др. Кодексът определя правила за антикорупционно поведение на служителите, като определя изисквания и забрани относно приемането на подаръци, услуги, пари, облаги и други ползи, които могат да повлияят на изпълнението на служебните им задължения, както и забрана да посредничат за такива с цел да бъде извършено или не действие по служба. Кодексът задължава служителите да докладват на ръководителя на ресорното министерство или ведомство за станали им известни данни за конфликт на интереси в съответната администрация.

2. Всички служители на бенефициента, участващи в управлението и/или изпълнението на проект, финансиран по Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г. подписват декларация, че са запознати с определението за нередност и измама, както и с действията, които следва да предприемат, в случаите когато заподозрат наличието на нередност. Ръководителят на бенефициента или определено от него лице осигурява подписването на декларацията и архивирането ѝ, с оглед осигуряване на адекватна одитна следа.

3. Всички служители на Управляващия орган, участващи в управлението и контрола на Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г. подписват декларация в 10-дневен срок от назначаването си, че са запознати с определението за нередност и измама, с настоящата процедура, с Наредбата за администриране на нередности по Европейските фондове при споделено управление, както и с Информационната бележка на СОСОФ относно индикаторите за измама по ЕФРР, ЕСФ и КФ (СОСОФ 09/0003/00-EN), като новоназначените служители подписват декларацията в 10-дневен срок от назначаването си.

Декларациите по т. 2 и т. 3 се изготвят и подписват в два екземпляра (един за декларатора и един за служителя по нередности/ръководителя на бенефициента) по образец - приложение h.1.1. (за служителите на Управляващия орган) и приложение h.1.2. (за служителите на бенефициента) от утвърдения от РУО на ПОС 2021-2027 г. ПРОЦЕДУРЕН НАРЪЧНИК ЗА ПОС 2021-2027 г.

4. Всички служители на бенефициента, участващи в управлението и/или изпълнението на проект, финансиран по Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г., в т.ч. Ръководителят на бенефициента/лицето подписало АДБФП/ЗПБФП/възложител/лице с делегирани

правоомощия по възлагане подписват декларация за липса на конфликт на интереси по смисъла на чл. 61 от Регламент (ЕС, Евратом) № 2018/1046.

5. Всички служители на Управляващия орган, участващи в подготовката, изпълнението и управлението на Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г. подписват декларация за липса на конфликт на интереси по смисъла на чл. 61 от Регламент (ЕС, Евратом) № 2018/1046, като новоназначените служители подписват декларацията в 10-дневен срок от назначаването си.

6. Всички служителите на Управляващия орган при постъпване на работа подписват Уведомление за задължения по ЗПК по чл. 6, ал. 1, т. 23, т. 30 и т. 44 от закона и § 2, ал. 1 от ДР на ЗПК. Съгласно ЗПК при заемането на длъжност, ежегодно, както и при освобождаването от длъжност и след изтичането на една година от това обстоятелство, лицата, заемащи висши публични длъжности, попълват и подписват пред органа по избора или назначаването декларация за имущество и интереси по чл. 35, ал. 1, т. 2 от закона. Такива декларации също подписват при назначаването си и ежегодно всички държавни служители. При промяна в декларираните обстоятелства се подписва нова декларация. Комисията за противодействие на корупцията (КПК), инспекторатът при органа по назначаване и определени съгласно закона лица извършват проверка на декларираните данни.

Гореизброените декларации се подават на хартиен и електронен носител или по електронен път. Декларация, подадена само на електронен носител, се смята за неподадена, освен когато е подадена в съответствие със Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

7. Лицата по чл. 6, ал. 1, т. 23, т. 30 и т. 44 от ЗПК и § 2, ал. 1, т. 1 и 2 от ДР на ЗПК са задължени писмено да се отведат от изпълнение на конкретни правоомощия или задължения по служба при наличие на частен интерес, като уведомят министъра на околната среда и водите. Самоотводите по чл. 81 от ЗПК се правят незабавно след възникване или узнаване на данните за наличие на частен интерес. Самоотводите се мотивират, и се подават от задължените лица чрез деловодството на Министерството на околната среда и водите адресирани до министъра на околната среда и водите.

8. Ясно разделение на функциите и ясни длъжностни характеристики на служителите;

9. подходящ брой достатъчно квалифицирани човешки ресурси на различните нива и за различните функции;

10. Всички служители на Управляващия орган подписват декларация за конфиденциалност, с която се задължават да не разгласяват информация, факти, данни и всички други въпроси, за които получа сведения пряко или косвено в резултат на работата в Министерство на околната среда и водите (МОСВ), ГД ПОС. С подписване на декларацията служителят декларира, че поетите от него ангажименти и отговорности във връзка с гореизложеното ще са в сила и след прекратяване на служебните/трудовете правоотношения с МОСВ, в срок от 1 /една/ година след прекратяването им, с което се осигурява превенция от облагодетелстване от последващи възможни конфликти на интереси след напускане на заеманата от него длъжност.

Задължението за запазване на конфиденциалност не да се прилага по отношение на информация, която е предадена по искане на компетентен орган, както и по отношение

на информация, която е била публично оповестена или е била придобита от трети лица. Задължението за запазване на конфиденциалност не да се прилага и по отношение на информация, свързана с извършени престъпления, когато служителят я предоставя по своя инициатива на компетентните органи.

11. Прилаганите мерки за борба с конфликта на интереси се одитират от Генерална дирекция „Регионална и селищна политика“ на ЕК, ИА ОСЕС и др. национални и европейски контролни и одитиращи органи. При установяване на пропуски в контролните дейности цитираните органи формулират подходящи препоръки за подобряване на дейностите за предотвратяване на конфликт на интереси, които имат задължителен за УО на ОПОС характер.

12. Предвижда се да се провеждат обучения на участниците в процеса по изпълнението и контрола на инвестиции, финансирани от ПОС, по теми, касаещи рисковете от конфликт на интереси, превенцията и установяването на такива, провеждани от национални и европейски обучителни институти.

13. С цел да се гарантира спазването на приложимото законодателство в сферата на превенция и борба с конфликта на интереси в рамките на УО на ПОС при необходимост се създава експертна работна група, която да извършва своевременен преглед за установяване необходимостта от актуализация на съществуващите политики за борба с конфликта на интереси.

14. Всички служители на Управляващия орган, участващи в подготовката, изпълнението, управлението и контрола на Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г. са запознати със съдържанието на настоящата Политика, като на всеки новопостъпил служител в горепосочения ресор Политиката за борба с конфликта на интереси бива връчена за запознаване със съдържанието ѝ.

Чл. 4. (1) Особено важно е ситуации на конфликт на интереси да се откриват възможно най-рано. При установен конфликт на интереси преди отпускането на финансиране от ЕС, процедурата за подбор и/или предоставяне следва да бъде спряна и да бъде извършено допълнително разследване като се извърши проверка на информацията като се използват данните от системата ARACHNE, както и тези, съдържащи се в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел. В случай, че е налице необходимост от допълнителна информация, се изпраща кореспонденция до компетентните национални органи.

(2) Конфликтът на интереси може да приеме неограничен брой форми и може да възникне и да повлияе на решенията във всеки един момент — от поставянето на стратегически цели до оценката на проект или доклада за освобождаване от отговорност. При показател за риск от конфликт на интереси, следва да бъде повишена бдителността на служителите и РУО на ПОС, като ситуацията следва да се наблюдава с необходимото внимание и съответно да се проверява.

Раздел III

Декларация за липса на конфликт на интереси

Чл. 5. Прозрачността е от ключово значение за предотвратяване на конфликти на интереси на всеки етап от изпълнението на бюджета на ЕС. С оглед на горното всички служители на Управляващия орган, участващи в подготовката, изпълнението и управлението на Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г., подписват декларация за липса на конфликт на интереси по смисъла на чл. 61 от Регламент (ЕС, Евратом) № 2018/1046, като новоназначените служители подписват декларацията в 10-дневен срок от назначаването си.

Чл. 6. (1) С подписването на декларацията всеки служител на Управляващия орган на ПОС декларира, че не се намира в ситуация на конфликт на интереси съгласно чл. 61 от Регламент (ЕС, Евратом) № 2018/1046, в горепосоченото му качество и във връзка със заеманата от него длъжност/позиция и е запознат с чл. 61 от Регламент (ЕС, Евратом) № 2018/1046, който гласи следното:

„1. Финансовите участници по смисъла на глава 4 от настоящия дял и другите лица, включително националните органи на всяко равнище, участващи в изпълнението на бюджета при условията на пряко, непряко и споделено управление, включително в подготвителните действия, в одита или в контрола, не предприемат никакви действия, които могат да поставят собствените им интереси в конфликт с тези на Съюза. Те предприемат също така подходящи мерки за предотвратяване на конфликт на интереси във функциите, за които носят отговорност, и за справяне със ситуации, които обективно могат да бъдат възприети като конфликт на интереси.

2. Когато има риск от конфликт на интереси с участието на служител на национален орган, съответното лице отнася въпроса до своя пряк ръководител. Когато подобен риск съществува за служители, за които се прилага Правилникът за персонала, съответното лице отнася въпроса до съответния оправомощен разпоредител с бюджетни кредити. Съответният пряк ръководител или оправомощеният разпоредител с бюджетни кредити потвърждава писмено дали е установен конфликт на интереси. В случай на установяване на конфликт на интереси органът по назначаването или съответният национален орган вземат необходимите мерки съответното лице да прекрати всякаква дейност по този въпрос. Съответният оправомощен разпоредител с бюджетни кредити или съответният национален орган гарантира, че се предприемат всички допълнителни подходящи действия в съответствие с приложимото право.

3. За целите на параграф 1 конфликт на интереси съществува, когато безпристрастното и обективно упражняване на функциите на финансов участник или друго лице, посочено в параграф 1, е опорочено по причини, свързани със семейния и емоционалния живот, политическа или национална принадлежност, икономически интерес или всякакъв друг пряк или косвен личен интерес.

(2) Освен данните в ал. 1, подписващият декларацията гарантира, че ако узнае съществуването на факти или обстоятелства в миналото, настоящем, или които биха могли да възникнат в обозримо бъдеще, които могат да поставят под съмнение неговата независимост и които да го поставят в ситуация на конфликт на интереси, незабавно ще съобщи на компетентните лица и че ако бъде установен конфликт на интереси, ще се оттегли от заеманата от него длъжност/позиция.

(3) Когато, във връзка с изпълнение на конкретно правомощие или задължение по служба, за служител на Управляващия орган, възникне съмнение за конфликт на

интереси по смисъла на чл. 61 от Регламент (ЕС, Евратом) № 2018/1046, служителят подава нова декларация, в която са отразени съответните обстоятелства. Декларацията се подава преди започване или по време на изпълнение на правомощието или задължението.

Чл. 7. Декларацията се изготвя и подписва в два екземпляра (един за декларатора и един за архива на отдел „Администриране на нередности“) по образец - приложение н.1.6. от утвърдения от РУО на ПОС 2021-2027 г. ПРОЦЕДУРЕН НАРЪЧНИК ЗА ПОС 2021-2027 г.

Раздел IV

Предотвратяване и установяване на конфликт на интереси

Чл. 8. Данни за конфликт на интереси, както и индикациите за възникването му, се установява обичайно в хода на осъществяваната от УО на ПОС дейност - в подготовката, изпълнението и управлението на Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г, и/или при получаване на информация от външен източник – сигнал от лице, гражданска организация, медийна публикация и др. източници. В тази връзка средствата за установяване на нередности са следните:

1. При извършването на:

а) Производства по възлагане на обществени поръчки за строителство/доставки/услуги, финансирани със средства от ПОС 2021-2027 с възложител Министерство на околната среда и водите и компетентен отдел „Координация, комуникация и техническа помощ“, се прилагат всички установени нормативни изисквания в Закона за обществените поръчки и подзаконовите актове по прилагането му, както и тези, обективирани в настоящите Политики и Регламент № 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета с пряко приложение.

б) При провеждане на производства по НАНЕФСУ, ЗУСЕФСУ, АПК и ДОПК и/или при комплектоване на депозиран жалби срещу постановени от РУО на ОПОС ИАА и/или осъществяване на процесуално представителство от страна на служители на отдел „Администриране на нередности“.

При възникне на съмнение за потенциален/реален конфликт на интереси на служител на отдел АН при изпълнение на функции на контрол при образуване на някое от провежданите от УО административни производства и/или основни дейности по компетентност, служителят е длъжен да направи писмен самоотвод от разпределената му за процедиране преписка като подробно мотивира фактите и обстоятелствата, обусловили депозирания от същия самоотвод. Последният се отнася незабавно до прекия ръководител на лицето. Ръководителят е длъжен да разпредели депозираната административна преписка на друг експерт/служител, за когото не са налице предпоставки за наличие на реален/предполагам конфликт на интереси и/или свързаност с лице/организация/дружество част от административната преписка подлежаща на контрол/изпълнение/процедиране.

в) последващ контрол от отдел за законосъобразност при провеждането и възлагането на обществени поръчки от страна на бенефициентите на ПОС 2021-2027 г., притежаващи

качеството „възложител“ по смисъла на ЗОП и върху проведени възлагания по Глава IV от ЗУСЕФСУ, независимо от стойността на възлагането и предмета на договора, както и допълнителни споразумения към договорите с избраните изпълнители, с изключение на проведените обществени поръчки, финансирани по приоритет 6 „Техническа помощ“ на Програма „Околна среда 2021 – 2027 г.“, който контрол следва да се осъществява от Дирекция „Вътрешен одит“ в МОСВ, съгласно реда и процедурите, разписани в Процедурния наръчник;

Всеки служител или експерт, на който са възложени от УО на ПОС функции по осъществяване на последващ контрол за законосъобразност на конкретна обществена поръчка или такива, свързани с провеждане на образувано административно производство по реда на чл. 71 от ЗУСЕФСУ, се задължава при възникване на основателно съмнение за потенциален или реален конфликт на интереси да направи писмен самоотвод за отказ от възложената му задача/дейност, като подробно мотивира фактите и обстоятелствата, обусловили депозирания самоотвод. Писменият документ се предоставя на прекия ръководител на лицето - началник отдел ПК. При наличие на основателни съмнения за потенциален или реален конфликт на интереси на служителя по отношение на възложена му за проверка обществена поръчка или административно производство, началникът на отдел отзовава посоченото лице от осъществяване на функции по контрол върху съответната обществена поръчка или провеждане на производство, като задачата се възлага на друг служител/експерт в отдела.

В рамките на осъществявания последващ контрол за законосъобразност определените експерти по преписката /първи и/или втори експерт/ с цел придобиване на увереност за наличие на потенциален или реален конфликт на интереси по отношение на всички лица, участващи в някой от етапите на процедура по възлагане на обществена поръчка /подготовка, разработване, прилагане или приключване/, при наличие на един или няколко от изброените по-долу критерии за определяне на нивото на риск, извършват допълнителна проверка на декларираните данни от всички участници в етапите на съответната обществена поръчка, чрез проверки в системата АРАХНЕ, Търговския регистър, публично достъпните регистри и бази данни. Резултатите от извършената проверка се обективират в съответните електронни контролни листове, под формата на отделен документ, онагледяващ извършената проверка, който се прикачва като приложение към контролния лист.

Критерии за определяне на ниво на риск при проверка за наличие на потенциален или реален конфликт на интереси спрямо лицата, подали декларации, в качеството си на участници в различните етапи от процедурата за обществена поръчка /приложимо при процедури по реда на чл. 18, ал. 1, т. 1 до т. 10 вкл. от ЗОП, с прогнозна стойност над 1 млн. лв./ са следните:

- i. Наличие на сигнал за нередност, касаещ проверяваната обществена поръчка т.нар. външен източник /информация относно потенциален конфликт на интереси, осигурена от външни лица, които нямат връзка със ситуацията, при която е възникнал конфликтът на интереси./, при предоставена информация от отдел АН;
- ii. Наличие на съмнение за нередности и/или индикатори за измама („червени флагове“), обективирано в съответния електронен контролен лист;
- iii. На база резултати от извършения годишен Анализ на риска.

Резултатът от осъществения последващ контрол за законосъобразност в случаите, при които са налице нарушения на законодателството в областта на обществените поръчки, които се квалифицират като нередност, се обективира и в сигнал за нередност до Ръководителя на УО, с копие до заместник главен директор.

в) Процедура преди извършване на проверки на място, провеждане на производства по верификация на разходи /пакет отчетни документи, включващ междинно/окончателно искане за плащане от отдели „Техническа верификация“ (ТВ) и „Финансова дейност“ (ФД);

преди извършване на проверки на място и верифициране на разходи

г) проверка за наличие/липса на конфликт на интереси членовете на комисията за оценка на проектни предложения по Програма „Околна среда 2021-2027 г.“ от служител на отдел „Администриране на нередности“ (АН).

Проверката по отношение на членовете на комисията за оценка на проектни предложения по ПОС 2021 – 2027 г. включва:

- Председателят, секретарят и членовете (включително резервните) на комисията, както и помощник-оценителите и наблюдателите дали се намират в йерархична зависимост помежду си;
- По отношение на председателя, секретаря и членовете (включително резервните) на комисията, както и помощник-оценителите и наблюдателите, в проверените източници на информация дали се установяват пряко данни за извършване на консултантска дейност по отношение на физически и/или юридически лица, които биха били заинтересовани от изпълнението на задълженията им като участници в оценителния процес;
- Председателят, секретарят и членовете (включително резервните) на комисията, както и помощник-оценителите и наблюдателите дали са свързани лица⁴ по смисъла на § 1, т. 9 от Допълнителните разпоредби на Закона за противодействие на корупцията (обн. ДВ бр. бр. 84 от 6.10.2023 г., в сила от 6.10.2023 г.) с кандидат по процедурата;
- Председателят, секретарят и членовете (включително резервните) на комисията, както и помощник-оценителите и наблюдателите дали притежават дялове или акции в търговски дружества или кооперации, явяващи се кандидати в процедурата;
- Председателят, секретарят и членовете (включително резервните) на комисията, както и помощник-оценителите и наблюдателите дали са управители или членове на орган за управление или контрол в ЮЛНЦ, търговски дружества или кооперации, явяващи се кандидати в процедурата;
- В автобиографиите на председателя, секретаря и членовете (включително резервните) на комисията, както и помощник-оценителите и наблюдателите дали се установяват данни да притежават дялове или акции в търговски дружества или

⁴ "Свързани лица" са:

а) съпрузите или лицата, които се намират във фактическо съжителство на съпружески начала, роднините по права линия, по сребрена линия - до четвърта степен включително, и по сватовство - до втора степен включително; за целите на производството по установяване на незаконно придобитото имущество за свързано лице се счита и бивш съпруг, бракът с когото е прекратен до 5 години преди началото на проверката на Комисията;

б) физически и юридически лица, с които лицето, заемащо публична длъжност, се намира в икономически или политически зависимости, които пораждат основателни съмнения в неговата безпристрастност и обективност.

кооперации/да са управители или членове на орган за управление или контрол в ЮЛНЦ, търговски дружества или кооперации, които са предоставяли консултантски услуги на кандидати по процедурата.

В посочените случаи в б. „а“, „б“ и „в“ на т. 1 задължително се анализира дали са налице индикатори за конфликт на интереси и корупция, като се използват данните от системата АРАХНЕ, както и тези, съдържащи се в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел. Посредством информацията в тези системи се извършва проверка за свързаност на лицата. С помощта на АРАХНЕ се извършват допълнителни проверки за потенциална свързаност (правни, частни връзки, връзки за сходство и др.). При данни за такава свързаност отдел АН сезира компетентните органи. По време на проверката допълнително се следи за наличието на индикатори за измама, като се ползват „червените флагове“, приложими за ЕФСУ и посочени в следните подробни ръководства: Известие на Комисията с Насоки относно избягването и управлението на конфликти на интереси съгласно Финансовия регламент (2021/С 121/01), Установяване на конфликт на интереси в процедури за обществени поръчки за структурни действия. практическото ръководство на ЕК, Европейска служба за борба с измамите (OLAF), Информационна бележка относно индикаторите за измама за ЕФРР, ЕСФ и КФ (COCOF 09/0003/00-EN) и Насоки на ЕК относно оценка на риска от измами и ефективни и пропорционални мерки за борба с измамите. За целите на проверката задължително се отчита и информацията, получена чрез бутона за сигнали на страницата на Министерство на околната среда и водите. Резултатите от проверките се документират в съответните контролни листове. При установени индикатори („червени флагове“) информацията се предоставя на дирекция „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз (АФКОС)“ в Министерството на вътрешните работи за допълнителна проверка и насочване към компетентните органи (Прокуратурата на Република България/ Европейската прокуратура/КПК).

Документирането на проверките се извършва чрез нарочна контрола в съответните контролни листове.

При извършването на проверки, информацията за високорисковите проекти, се свежда до знанието на компетентните отдели на УО, за повишено внимание при обработка на свързани с тях документи, или в случай на необходимост, за предприемане на подходящи мерки.

Извън случаите описани по-горе, при възникнали съмнения за измама при извършване на обичайните си задължения и при недостиг на информация за извършване на преценка, всеки служител на УО може да инициира проверка на конкретни обстоятелства в системата АРАХНЕ, като изиска справка от служителите, отговорни за извършването на проверки в системата.

д) Всички други за всички етапи от програмиране, изпълнение и отчитане на ПОС 2021-2027г.

2. Информация за установените от одитната дейност на ИА ОСЕС индикатори на конфликт на интереси се предоставя на компетентните органи, както и на ДНФ в Министерството на финансите, с цел предприемане на последващи действия, включително съгласно препоръките на ИА ОСЕС. Одитните доклади, съдържащи

информация за конфликт на интереси, както и индикациите за възникването им, представлява сигнали за сериозни нередности.

3. Отчитат се резултатите и констатациите от проверките на други одитни и контролни органи (СП, АДФИ, ЕСП, ЕК, ОЛАФ и др.).

4. Налице е възможност за подаване на сигнали за нередности⁵ с обективизирано твърдение за потенциален/реален конфликт на интереси посредством бутон за сигнали на интернет страницата на Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г. Сигнали могат да бъдат подавани и устно, писмено и по електронна поща.

Всяко лице има право да подава сигнали за нередности и измами, възникнали във връзка с изпълнението на проекти и програми, съфинансирани от ЕФСУ. Управляващият орган осигурява възможност за подаване на сигнали за нередности на интернет страницата на Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г., както и чрез други алтернативни способи, в т.ч. на електронен или хартиен носител, по електронна поща, чрез официална кореспонденция и др.

Когато в рамките на изпълняваните управленски проверки служителите на Управляващия орган на Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г. открият обстоятелства, порождащи съмнения за извършена нередност, те са задължени да подават сигнали за нередности до ръководителя на Управляващия орган на Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г. и/или до отдел „Администриране на нередности“. Сигналът се подава по образец, като същият се регистрира в деловодната система и се предоставя на Ръководителя на УО за възлагане на проверка по случая.

При наличие или съмнение за конфликт на интереси по смисъла на чл. 61 от Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012, на служителите по нередности, отговорни за проверката на получения сигнал или на други служители, на които е възложено извършването на проверката по сигнала с лице, за което се отнася сигналът за нередност, информацията се подава от Ръководителя на Управляващия орган до един или до няколко от следните органи:

- Ресорния заместник-министър или министър;
- Директора на дирекция АФКОС в МВР;
- Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ) към Европейската комисия.

В случаите, в които сигналът съдържа информация относно съмнение за конфликт на интереси, в която участват ръководителят на УО или ресорният заместник-министър или министър, сигналът се препраща към Прокуратурата на Република България/Европейската прокуратура. В тези случаи информацията се подава към компетентните органи с копие до дирекция АФКОС.

Сигналите за нередности могат да бъдат:

⁵ Сигнал за нередност е постъпила, включително от анонимен източник, информация за извършена нередност. За да представлява сигнал за нередност, тази информация като минимум трябва да дава ясна референция за конкретния проект, финансиращата програма, административното звено и описание на нередността.

- Сигнал извън съответната администрация – от външни контролни органи, от средствата за масово осведомяване, от отделни лица;
- Сигнал в рамките на съответната администрация – от вътрешни контролни органи, от звеното за вътрешен одит, от служител, вследствие на изпълнение на заложените в контролната среда проверки, включително при установени нарушения в хипотезите на чл. 70, ал.1, т. 1-9 от ЗУСЕФСУ и други;
- Устни и писмени сигнали.

Всички сигнали се обработват и администрират съгласно Наредбата за администриране на нередности по Европейските фондове при споделено управление (НАНЕФСУ), като подробно разписана процедура по администрирането на получените сигнали за нередност, които се отнасят до дейности или проекти, финансирани по Програма „Околна среда” 2021-2027 г., или до програмата като цяло, е разписана в Процедурния наръчник за ПОС 2021-2027 г.

По отношение на съхранението на документите, свързани с докладването на нередности по ПОС, се прилагат утвърдените от Министъра на околната среда и водите процедура за администриране и докладване на нередности в рамките на Програма „Околна среда 2021-2027 г.” и процедура за отписване и възстановяване на недължимо платени и надплатени суми, както и на неправомерно получени или неправомерно усвоени средства в рамките на Програма “Околна среда” 2021-2027 г.

Служителят по нередности препраща всеки сигнал за нередност, който не се отнася до дейността на отделите, управляващи Програма „Околна среда” 2021-2027 г. до отдела или ведомството, за чиято дейност се отнася сигналът.

Служителите по нередности извършват преглед на информацията с цел идентифициране дали същата се отнася до конфликт на интереси по смисъла на чл. 61 на Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 и/или чл. 70 от Закона за противодействие на корупцията. В доклад до ръководителя на отдел АН се документират извършените действия и заключението дали са налице основания за процедиране на информацията. В случай, че се установи, че не са налице данни за съмнение за конфликт на интереси, приключва сигнала и се информира подателя.

Служителите по нередности следва да извършват проверки за установяване достоверността на изложените в сигнала обстоятелства, като в зависимост от спецификата изискват и становище по компетентност от други отдели/външни институции/бенефициент. Проверката по сигнала за нередност приключва в срок до три месеца от датата на получаването му с първа писмена оценка. При хипотези на образувано друго административно или съдебно производство имащо преюдициален характер спрямо това, образувано от УО на програмата, на основание разпоредбата на чл. 54, ал. 1, т. 5 от Административнопроцесуалния кодекс, срокът установен в чл. 10, ал. 2 и 3 от наредбата по чл. 69, ал. 6 от ЗУСЕФСУ спира своето действие до произнасяне по основното производство. При правна и фактическа сложност Ръководителят на Управляващия орган може еднократно да удължи срока на проверката с до 45 (четиридесет и пет) дни, въз основа на мотивирано писмено искане на лицето, на което е възложена проверката.

В случай, че след извършване на проверката по сигнала за нередност по отношение на конфликт на интереси се установи, че не са налице кумулативно всички елементи от

фактическия състав на понятието нередност, УО на ПОС следва да изпрати за проверка случая на Комисията за противодействие на корупцията с оглед на нейните функции и правомощия.

По всеки сигнал се образува отделна преписка на електронен или хартиен носител.

За всички действия, свързани с проверката на постъпили сигнали за нередности се попълва контролен лист по образец.

При потвърждаване на достоверността на сигнала, и в случай че той попада в обхвата на определението за нередност, се стартира процедурата по регистриране на нередности.

Индикатори за конфликт на интереси /червени знамена/

Чл. 9. Индикатори, които представляват червен флаг за конфликт на интереси по отношение на бенефициера:

- Липса на декларация за конфликт на интереси, когато е задължителна или поискана;
- Член на експертната комисия, който оценява проекти, има висок ранг в един от субектите, представящи проект за финансиране;
- Взаимоотношения/познанство между бенефициера и служител на Управляващия орган, участващ в изпълнението на бюджета;
- Бенефициерът е учреден непосредствено преди да подаде заявлението за безвъзмездни средства;

Чл. 10. Индикатори, които представляват червен флаг за конфликт на интереси при възлагането на обществени поръчки могат да бъдат:

- Привличане на външен експерт за изготвяне на документите/ техническите изисквания, въпреки че не е необходимо⁶;
- Липса на декларация за конфликт на интереси, когато е задължителна или поискана;
- Липса на достатъчно време за стриктно прилагане на относимите процедури за предварителен контрол/ съгласуване на документите;
- Незаконосъобразно разделяне на предмета на поръчката;
- Незаконосъобразен избор на процедура по договаряне;
- Ограничителни изисквания/ технически спецификации, които насочват към конкретен икономически оператор;
- Технически спецификации, които са изключително детайлни/подробни/специфични и водят към един изпълнител;

⁶ Вид случай, който традиционно се категоризира като конфликт на интереси, се характеризира с участието на оферента в изготвянето на покана за подаване на оферти. Понастоящем тези случаи са уредени отделно в член 41 от Директивата за ОП, като от възлагащия орган се изисква да предприеме съответните мерки, за да предотврати нарушаване на конкуренцията. Съгласно член 57, параграф 4, буква е) от Директивата за ОП държавите членки могат да предвидят оферентът да бъде изключен, когато положението не може да бъде поправено с други мерки с по-малка степен на намеса (като съобщаване на съответната информация на всички оференти и определяне на подходящи срокове за получаването на оферти). Преди всяко такова изключване задължително се предоставя възможност на оферентите да докажат, че тяхното участие в подготовката на процедурата за възлагане на обществена поръчка не може да наруши конкуренцията

- Налични роднински връзки между служителите на възложителя и потенциални изпълнители;
- Служител е работил за икономически оператор, който може да представи оферта, преди да бъде назначен на работа;
- Членовете на комисията за оценка не разполагат с необходимата експертиза, за да оценят представените оферти;
- В системата от критерии е придадена твърде голяма тежест на субективни елементи;
- Изпълнителят не отговаря на изискванията;
- Информация, предоставена от спечелилия процедурата оферент, е свързана с персонал на възлагащия орган (например адрес на служител);
- Спецификациите са много сходни с продуктите или услугите на спечелилия процедурата оферент, особено ако спецификациите включват набор от изключително конкретни изисквания, които много малко оференти могат да изпълнят;
- За изпълнител е определено неизвестно дружество без оперативен опит;
- Един и същи икономически оператор многократно печели последователни поръчки;
- Прогнозната/максималната стойност на поръчката не е оповестена в публично достъпната документация за обществената поръчка (регистрирана е само вътрешно), но офертата е много близка до тази вътрешно установена сума (например 1 —2 % разлика);
- В процедура по договаряне е поканено лице, което няма информация да изпълнява по занятие доставките от предмета на поръчката;
- Качеството на артикулите, които следва да бъдат доставени, е понижено без съответстващо намаляване на плащането;
- Работните часове са увеличени без съответстващо увеличение на използваните материали;
- Налице са закъснения и липсващи документи, но не са приложени неустойки;
- Налице се множество административни прегледи и отменени процедури по възлагане на поръчки;
- Налице се промени във връзка с качеството, количеството или спецификацията на стоки и услуги в договора, които се отклоняват от тръжната документация (условия, технически спецификации и др.).

Раздел V

Процедури при реализиран конфликт на интереси

Нередност, представляваща конфликти на интереси по чл. 61 от ФР 2018, регламентирана в т. 1 от Приложение № 2 към чл. 2, ал. 3 от Наредбата за посочване на нередности

Чл. 11. (1) Нарушаването на правилата за възлагане на обществени поръчки може да доведе до финансови корекции или други форми на обезщетение.

(2) Съгласно чл. 70, ал. 1 от ЗУСЕФСУ, финансова подкрепа със средства от ЕФСУ може да бъде отменена изцяло или частично чрез извършване на финансова корекция, когато по отношение на бенефициента е налице конфликт на интереси на чл. 61 от Регламент (ЕС) 2018/1046.

(3) Конфликт на интереси по отношение на „бенефициент“, който възлага дейности по изпълнение на ДБФП, е възможен именно във връзка с разходването на получените от него средства от ЕФСУ, дори когато то е опосредено. Изискването за недопускане на конфликт на интереси следва да се отнася не само при възникване на определено правоотношение, но и при неговото развитие, например по време на действието на вече сключен договор между бенефициент и трето лице – изпълнител, а не само към момента на сключване на договора или преди това – по време на договарянето или процедурата за възлагане на поръчка. Пристрастността, водеща до наличие на конфликт на интереси, може да бъде установена само въз основа на обективно положение, без да е необходимо да се доказва, че бенефициентът е действал пристрастно. Частен интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективно изпълнение от страна на бенефициента на проекта му е всеки интерес, който води до облага⁷ от материален характер за свързаното с бенефициента лице.

Нередност, представляваща конфликт на интереси, регламентирана в т. 21 от Приложение № 1 към чл. 2, ал. 1 от Наредбата за посочване на нередности

Чл. 12. (1) Нередността по т. 21 от Приложение № 1 към чл. 2, ал. 1 от Наредбата за посочване на нередности, е такава по чл. 70, ал. 1, т. 9 от ЗУСЕФСУ. В този случай се изисква наличието на установен от компетентен съдебен или административен орган конфликт на интереси на бенефициента и/или на възложителя. По същият начин се третира и конфликта на интереси в хипотезата на чл. 25, ал. 2 от ЗУСЕФСУ. Забраната за конфликт на интереси по смисъла на чл. 54, ал. 1, т. 7 във вр. с § 2, т. 21 от ЗОП транспонира член 24 от Директива 2014/24⁸. За да е налице конфликт на интереси по смисъла на чл. 54, ал. 1, т. 7 във вр. с § 2, т. 21 от ЗОП, поради който е необходимо участникът да бъде отстранен, е необходимо възложителят, негови служители или наети от него лица извън неговата структура, които участват в подготовката или възлагането, или могат да повлияят на резултата, да имат интерес, който води до облага по смисъла на чл. 72 ЗПК и за който интерес би могло да се приеме, че влияе на тяхната безпристрастност и независимост във връзка с възлагането на обществената поръчка и този конфликт не може да бъде отстранен.

⁷ Облага е всеки доход в пари, парични средства или в имущество, включително придобиване на дялове или акции, както и предоставяне, прехвърляне или отказ от права, получаване на стоки или услуги безплатно или на цени, по-ниски от пазарните, получаване на привилегия или почести, помощ, глас в полза на избор, подкрепа или влияние, предимство, получаване на или обещание за работа, длъжност, дар, награда или обещание за избягване на загуба, отговорност, санкция или друго неблагоприятно събитие.

⁸ **Член 24 от Директива 2014/24/ЕС:** „Държавите членки гарантират, че възлагащите органи вземат необходимите мерки за ефективно предотвратяване, разкриване и отстраняване на конфликтите на интереси, които възникват при провеждането на процедури за възлагане на обществена поръчка, така че да се избегне нарушаването на конкуренцията и да се осигури равнопоставеност на всички икономически оператори. Понятието „конфликт на интереси“ включва най-малкото всяко положение, при което служители на възлагащия орган или на доставчик на услуги за възлагане на обществени поръчки, действащ от името на възлагащия орган, които участват в провеждането на процедурата за възлагане на обществена поръчка или могат да повлияят на резултата от нея, имат пряк или косвен финансов, икономически или друг личен интерес, за който би могло да се приеме, че влияе на тяхната безпристрастност и независимост във връзка с процедурата за възлагане на обществена поръчка.“

(2) Съдът на Европейския съюз (СЕС/Съдът) приема, че изискването за предотвратяване на конфликт на интереси се основава на принципа на добро финансово управление – решение от 17 март 2015 г., *AFCO*, T-160/03, EU:T:2005:107, т. 74, както и на принципите на равно третиране и на прозрачност – решение от 12 март 2015 г. *eVigilio*, C-538/13, EU:C:2015:166, т. 35, 42 и 43. Също така, Съдът приема в решение от 20 март 2013 г., *Nexans*, T-415/10, EU:T:2013:141, т. 116 и 117, следното: „не съществува абсолютно задължение за възлагащите органи системно да изключват оференти при наличие на конфликт на интереси и такова изключение не е обосновано, когато може да се докаже, че конфликтът на интереси не е оказал влияние върху поведението им в процедурата за възлагане на обществената поръчка, както и че не съществува реална опасност от възникване на практики, които могат да нарушат конкуренцията между оферентите и обратно, изключването на оферент при наличие на конфликт на интереси е неизбежно, когато не съществува по-подходяща мярка да се избегне всяко нарушение на принципите на равно третиране на оферентите и на прозрачност“. Същото и в решение от 13 октомври 2015 г., *IntraSoft*, T-403/12, EU:T:2015:774, т. 76. Отстраняването от участие в поръчка или в процедура по подбор на проектни предложения е задължително само тогава, когато конфликтът на интереси не може да бъде отстранен. Доказателствената тежест за доказване на неотстраним конфликт на интереси е на възложителя, респ. на ръководителя на Управляващия орган – т. 44 от решението *eVigilio*. Адм. орган (РУО) е длъжен да уведоми кандидата в процедура по подбор на проектни предложения за установения конфликт на интереси и за това възможно ли е или не в конкретния случай отстраняването на конфликт на интереси. В тази връзка, в решение от 03 март 2005 г., *Fabrocom*, C-21/03 и C-34/03, EU:C:2005:127, т. 36 СЕС изрично приема, че не е в съответствие с правото на Съюза, когато на лицето не е дадена възможност да докаже, в контекста на обстоятелствата по случая, че опитът, който е придобил в подготовката на процедурата не е способен да наруши конкуренцията. Според решение от 28 февруари 2018 г., *Vakakis*, T-292/15, EU:T:2019:84, т. 100, „възлагащият орган е длъжен да прецени и провери дали съществува реален риск от възникване на практики, които могат да застрашат прозрачността и да нарушат конкуренцията между оферентите, и да представи на оферента, който рискува да бъде изключен от процедурата, възможността да докаже, че в неговия случай не съществува реален риск от възникването на подобен конфликт на интереси“. Българският съд постановява, че актът, с който се установява наличие на конфликт на интереси и в резултат на това – изводът, че кандидатът не отговаря на изискванията за бенефициент, следва да бъде постановен едва след като му е предоставена възможност да вземе становище по доказателствата, установяващи наличие на конфликт на интереси, както и възможността той да бъде отстранен.

Нередност, представляваща конфликт на интереси по чл. 70 от Закона за противодействие на корупцията, регламентирана в т. 20 от Приложение № 1а към чл. 2, ал. 2 от Наредбата за посочване на нередности

Чл. 13. (1) Нередността по т. 20 от Приложение № 1а към чл. 2, ал. 2 от Наредбата за посочване на нередности се прилага в случаите на установен конфликт на интереси при възлагането на обществени поръчки по силата на Закон за обществените поръчки (Обн., ДВ, бр. 28 от 6.04.2004 г. и отм., бр. 13 от 16.02.2016 г., в сила от 15.04.2016 г.). УО определят финансова корекция по т. 20 от Приложение № 1а към чл. 2, ал. 2 от Наредбата за посочване на нередности, когато компетентен съдебен или административен орган (Комисията за противодействие на корупцията) установи

конфликт на интереси в рамките на своите правомощия. УО, получавайки решението на Комисията определят финансовата корекция по т. 20 на цитираното по-горе приложение към Наредбата за посочване на нередности. Съответно УО определят финансова корекция за установен от самите тях конфликт на интереси по смисъла на финансовия регламент.

(2) Комисията за противодействие на корупцията установява конфликт на интереси само за случаите, в които реално съществува конфликт на интереси, докато в европейския регламент е възможно да е налице потенциален конфликт на интереси.

Чл. 14. В зависимост от естеството установения конфликт на интереси компетентни органи да извършат проверка с цел установяване на престъпление или нарушение и последващо разследване по реда на НПК са:

1. при данни за конфликт на интереси (свързани лица), съгласно националното законодателство и Финансовия регламент – Прокуратурата на Република България и Европейската прокуратура. При наличие на законен повод и достатъчно данни за извършено престъпление се образува досъдебно производство по реда на Наказателно процесуалния кодекс с постановление на прокурора. Когато е убеден, че са събрани необходимите доказателства за разкриване на обективната истина и за повдигане на обвинение пред съда, прокурорът съставя обвинителен акт и делото се предава на съд;
2. при данни за конфликт на интереси по чл. 70 от Закона за противодействие на корупцията – инспектората при съответния първостепенен разпоредител или КПК. Производството се развива по реда на Закона за противодействие на корупцията и Наредбата за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси, като в предвидените от закона случаи (напр. неподаване на годишна декларация по закона от задължените лица) актовете за установяване на нарушенията и наказателните постановления се издават от инспектората при съответния първостепенен разпоредител. Извън тези случаи актовете за установяване на нарушенията се съставят от определени от председателя на КПК длъжностни лица, а наказателните постановления се издават от председателя на Комисията. КПК се произнася по производството за установяване на конфликт на интереси с мотивирано писмено решение, с което може да бъде наложена и глобата.

Установен конфликт на интереси по отношение на служител на ГД ОПОС

Чл. 15. (1) При установен конфликт на интереси по отношение на служител на УО на ПОС, същият се наказва съгласно предвидените в Закона за държавния служител и Кодекс на труда разпоредби.

(2) Предвидени са следните дисциплинарни наказания:

1. забележка;
2. порицание;
3. отлагане на повишението в ранг с една година;
4. понижение в по-долен ранг за срок от 6 месеца до 1 година;

5. уволнение.

(3) За едно и също дисциплинарно нарушение може да се наложи само едно дисциплинарно наказание.

Раздел VI

Заклучителни разпоредби

Чл. 16. В случай на промени и изменения по отношение на приетото национално и европейско законодателство свързани с конфликти на интереси по отношение на всички операции, които се финансират съвместно от структурните фондове или Кохезионния фонд и всички видове обществени поръчки, независимо от сумите, то това се извършва чрез актуализиране на настоящите правила.

Приложения:

Приложение № 1: Образец на декларация за липса на конфликт на интереси

- Приложение h.1.6 от Процедурния наръчник

Приложение № 2: Примери за конфликт на интереси

Примери, посочени в Насоки относно избягването и управлението на конфликти на интереси съгласно Финансовия регламент (2021/С 121/01) (Насоки на ЕК)

Пример № 1

Д е директор в управляващ орган (или в разплащателна агенция, или в служба на Комисията) и отговаря за окончателното одобряване на възлагането на проекти след стриктна и прозрачна оценка от комисия, съставена от външни експерти, назначени от Д. По препоръка на комисията Д възлага проект на бенефициер, в който съпругът(ата)/партньорът на Д е служител на висша ръководна длъжност. Дори и да няма индикации, че Д е оказал влияние върху оценката на комисията, Д носи отговорност за контрола на процеса на възлагане и следователно е длъжен да разкрие конфликта на интереси и да позволи на своя началник да реши дали Д трябва да бъде изключен от тази конкретна процедура.

Пример № 2

Служител е работил в консултантския отдел на Комисията/разплащателна агенция/управляващ орган и е давал съвети на организаторите на проект А във връзка с техния проект. По-късно служителят се прехвърля в отдела за подбор и му се възлага да оцени заявлението, подадено за проект А. При извършване на оценката служителят може да бъде повлиян от факта, че оценява собствения си съвет, и от желанието да покаже, особено пред висшестоящите си, че съветите са били правилни. В този контекст следва да се има предвид, че изборът на проекти е особено чувствителна задача при

изпълнението на бюджета. Освен когато съветите, предоставени на организатора на проекта, са били незначителни (напр. информацията относно формулярите, които трябва да бъдат попълнени, и относно сроковете, които трябва да бъдат спазени), участието на служителя на предходен етап възпрепятства неговата безпристрастност и създава възприемчивост за конфликт на интереси.

Пример № 3

П е председател на комисията за оценка на покана за представяне на предложения за отпускане на безвъзмездни средства. Един от заявителите е дружество Х, в което съпругът(ата)/партньорът на П заема висша ръководна длъжност. Фактът, че съпругът(ата)/партньорът на П заема висша ръководна длъжност в един от заявителите, създава възприемчивост за конфликт на интереси, тъй като е възможно председателят да има личен интерес от икономическото благосъстояние на дружеството на съпруга(та)/партньора си или поне от това да подкрепи професионалната дейност на съпруга(та)/партньора си. Във всеки случай в тази ситуация е изключително малко вероятно председателят да оценява безпристрастно предложенията и затова той трябва да се въздържа.

Пример № 4

Член на надзорния съвет на разплащателната агенция е бил и член на съвета на директорите на бенефициер на фонда. Това се смята за ситуация на конфликт на интереси, тъй като този член може да има личен интерес да фаворизира конкретния бенефициер. Разплащателната агенция се е справила със ситуацията, като е поискала от члена да подаде оставка от надзорния съвет и е оценила съществуването и степента на финансовите рискове за фонда за съответната операция. Разплащателната агенция също е могла да се справи със ситуацията, като постигне споразумение с члена на надзорния съвет, с което да гарантира, че той ще се въздържа от всякакво участие в досиета, които засягат този бенефициер.

Примери, извън посочените в Насоки на ЕК

Пример № 1

Бенефициентът Сдружение е нестопанска цел „Местна инициативна група Х“ възлага чрез процедура по ЗОП на избраното за изпълнител търговско дружество „У“ ООД поръчка за доставка на стоки, които е със срок на изпълнение една година. Управителят и законен представител на „У“ ООД - физическото лице Z, участва в управителния съвет на сдружението-възложител. Налице е нарушението на правото на Съюза и в частност на изискванията за недопускане на конфликт на интереси, въпреки че месец след сключване на договора лицето Z излиза от УС на СНЦ „Местна инициативна група Х“. Възложителят е бил длъжен да отстрани търговското дружество от участие в обществената поръчка. Прието е от българския съд, че такъв конфликт на интереси винаги създава потенциална възможност за настъпване на вреда в бюджета на Съюза и е налице хипотезата на опорочаване на безпристрастното и обективно упражняване на функциите на финансов участник.

Пример № 2

Дружество-бенефициент наема за нуждите на проект недвижим имот от физическо лице (У). Това лице (У) преди това е наело същия имот от трето лице (Хд). т.е. У преотдава под наем на бенефициента. Третото лице (Хд) е дядо на управителя и едноличен собственик (Хвн) на дружество-бенефициент. Тоест, между Хд и Хвн е налице родството по права линия от втора степен. Формално погледнато, в случая Хд и Хвн нямат пряко договорно отношение. Въпреки това, българският съд приема, че със сключването на договор за наем на имот - собственост на дядото (Хд) на управителя (Хвн) на дружеството-бенефициент, е налице опорочаване на безпристрастното и обективно упражняване на функциите на бенефициента по повод получените средства от ЕСИФ, поради причини свързани със семейството, т.е. - налице е конфликт на интереси в нарушение на чл. 61 от Регламент 2018/1046. Част от средствата от ЕСИФ, предоставени на дружеството-бенефициент, макар и опосредено, биват получавани от лице близко до управителя на дружеството, с което той има семейни (роднински) връзки, които съответстват на съдържанието на понятията семеен живот и икономически интерес по смисъла на член 61. параграф 3 от Регламент 2018/1046. Управляващият дружеството (Хвн) има частен интерес, който може да е повлиял върху безпристрастното и обективното изпълнение на правомощията му по разходване на ЕСИФ. Конфликтът е възможен именно във връзка с разходването на получените от бенефициента средства. Бенефициентът следва да разходва получените средства от ЕСИФ законосъобразно, в случая последното предполага средствата, платени за наем за имота, да бъдат в съответствие с приложимото право и в частност с чл. 61 от Регламент 2018/1046.

Пример № 3

Председателят (Пр) на комисията (оценителите - по см. на чл. 7) за оценка в процедурата по публична покана по реда на ПМС № 160/01.07.2016 г. и управителят (УИ) на дружеството-изпълнител са членове на съвета на директорите на трето дружество (което не участва в процедурата) както към момента на провеждане на процедурата, така и по-късно към момента на сключване на договора между бенефициента и изпълнителя. Налице е конфликт на интереси.

Пример № 4

„Х“ ООД е бенефициент по ДБФ11. В процедура за изпълнител чрез публична покана по реда на ПМС № 160/01.07.2016 г. за изпълнител е избран ЕТ „У“. По друг ДБФП бенефициент е сдружение по смисъла на ЗЮЛНЦ, в което учредители и участници са ЕТ „У“ и Х“ ООД. Българският съд стига до извод, че лицата ЕТ „У“ и Х“ ООД са обвързани и имат общи икономически интереси, предвид членството им в сдружението, следователно изборът на изпълнителя ЕТ „У“ е осъществен при наличието на предпоставките на чл. 70. ал. 1. т. 1 ЗУСЕФСУ. Връзката между възложителя-бенефициент "Х" ООД и ЕТ "У" обуславя обстоятелството, че възложителят и изпълнителят имат общ интерес, който може да доведе до облага по смисъла на чл. 72 от ЗПК и за който може да се приеме, че влияе на безпристрастността и на независимостта на възложителя във връзка с възлагането на ЕТ "У", който също е от състава на сдружението, което е бенефициент, макар и по друг ДБФ11. Съдът смята, че конфликт на интереси е не само възможен, но и забранен между възложител на поръчка и изпълнителя. Наличието на конфликт на интереси обуславя и наличието на вреда за бюджета на ЕС.

Пример № 5

Управителят на дружество-бенефициент е родител на ръководителя на екипа за управление на проекта му. За целта дружеството и ръководителят на ЕУП сключват граждански договор. Българският съд приема, че конфликт на интереси в случая е налице, тъй като бенефициентът има частен интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективното изпълнение на правомощията му. Частен е всеки интерес, който води до облага от материален характер за свързаното с бенефициента лице. Облага е всеки доход в пари и имущество. Роднините по права линия са свързани лица. Приемането от бенефициента на престацията (работата) по гражданския договор е в пряка зависимост от волята на възложителя, който може да не одобри и да не приеме този резултат. Пристрастността се счита от съда за установена в случая дори само въз основа на обективното положение, като не може да се изисква да се докаже, че бенефициентът е действал пристрастно. Частният интерес на бенефициента, създаващ се от облага от материален характер за свързаното с него лице (ръководителя на ЕУП), при осъществяване на правомощията му по приемането на работата на изпълнителя, е достатъчен за да е налице конфликт на интереси. Българският съд ползва по аналогия решение на Съда на Европейския съюз по дело C-538/13, според което пристрастността на експерт да може да се установява дори само въз основа на обективно положение, така че да се предотврати всякакъв риск публично правният възлагащ орган да се ръководи от чужди на разглежданата поръчка съображения и да отдаде предпочитание на даден оферент поради този факт, както и че незаконосъобразността на оценката на офертите може да бъде установена само въз основа на факта, че получателят на поръчката е имал съществени връзки с експерти на възлагащия орган, извършили оценките. От това решение на СЕС, българският съд заключава, че макар решението на СЕС да е във връзка с установяване на пристрастност на експерт на възложителя при възлагане изпълнение на обществена поръчка, то е приложимо и при установяване на пристрастност на възложителя при възлагане изпълнението поръчка (както в разглеждания случай, когато управителят на дружество-бенефициент е родител на ръководителя на екипа за управление на проекта).